

ตลาดนัดเพื่อการเกษตรตำบลบ้านสิงห์

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านสิงห์ จังหวัดราชบุรี

ประชาชนในตำบลบ้านสิงห์ประกอบอาชีพแตกต่างกันไปตามสภาพพื้นที่ในแต่ละหมู่บ้าน มีทั้งอาชีพทำการเกษตร เช่น ปลูกข้าว พืชไร่ ผัก ผลไม้ การเลี้ยงสัตว์ การอุตสาหกรรมพื้นบ้าน เช่น ตัดเย็บเสื้อผ้า หมอน ตุ๊กตา ฯลฯ เมื่อมีผลิตภัณฑ์ชุมชนค่อนข้างหลากหลาย ประกอบกับมีสถานที่เอื้อต่อการนำสินค้าและผลิตภัณฑ์ต่างๆ มาวางจำหน่ายรวมกันบริเวณพื้นที่ริมคลองชลประทาน เมื่อจำนวนคนซื้อเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ คนที่นำสินค้ามาวางจำหน่ายก็มีเพิ่มขึ้นๆ ทำให้พื้นที่นี้กลายเป็นตลาดนัดกลาง หรือที่เรียกกันว่า “ตลาดนัดเพื่อการเกษตร” หรือ “ตลาดนัดคลองหมาเนา” แต่เนื่องจากไม่มีการจัดระเบียบ ไม่มีการรักษาความสะอาด มีการทิ้งขยะริมคลองสะสมเป็นเวลานาน จนส่งกลิ่นเน่าเหม็นกลายเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคและสิ่งสกปรกมากมาย นอกจากนี้ มีปัญหาการเอารัดเอาเปรียบด้านราคาและการแข่งขันในการจับจองพื้นที่เพื่อพื้นที่จำหน่ายสินค้า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านสิงห์เห็นว่าถ้าปล่อยให้สถานการณ์ดำเนินต่อไปเช่นนี้ อาจนำไปสู่ความขัดแย้งที่รุนแรงและอาจต้องยุบตลาดได้ จึงเกิดแนวคิดที่จะทำการปรับปรุงและจัดระเบียบตลาด เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้

ข้อมูลพื้นฐานปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: โพธาราม

จังหวัด: ราชบุรี

ประชากร: 11,016 คน

พื้นที่: 29.97 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ในปี 2544 อบต.บ้านสิงห์ดำเนินโครงการ “ตลาดนัดเพื่อการเกษตรตำบลบ้านสิงห์” โดยก่อสร้างอาคารตลาดถาวร เพื่อให้พ่อค้าแม่ค้าวางขายสินค้าเป็นสัดส่วน ดูแลรักษาความสะอาด และจัดระเบียบของตลาดนัดให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. สร้างตลาดถาวร จำนวน 1 แห่ง ประกอบด้วยอาคาร 5 หลัง ขนาดเนื้อที่ประมาณ 18x150 เมตรซึ่งมีหลังคาคลุมทางเดินเชื่อมระหว่างอาคารโดยตลอด
2. ตั้งคณะกรรมการบริหารตลาด จำนวน 12-15 คน ทำหน้าที่เพื่อทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบตลาดนัดให้ดำเนินอย่างมีระเบียบและสะอาดถูกสุขลักษณะ
3. จัดผังวางสินค้าสำหรับผู้ขายสินค้าในอาคาร จำนวน 36 ราย โดยแบ่งพื้นที่เป็นโซนตามลักษณะประเภทของสินค้า เช่น โซนอาหารสด อาหารแห้ง โซนงานฝีมือ เสื้อผ้า เป็นต้น
4. ตรวจสอบควบคุมคุณภาพของสินค้าที่จำหน่ายในตลาดอย่างสม่ำเสมอ โดยเจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี เพื่อสนับสนุนให้เป็นตลาดสดที่สะอาด ปลอดภัย และราคายุติธรรม
5. จัดให้มีพนักงานดูแลรักษาความสะอาดประจำตลาดทุกวัน จำนวน 2 คน/ วัน
6. การประชาสัมพันธ์โครงการ ด้วยการจัดทำป้ายและเสียงตามสายในแต่ละหมู่บ้าน

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน	1. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 6,000,000 บาท
	2. อบต.บ้านสิงห์สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 1,900,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ - ค่าก่อสร้างอาคารตลาด จำนวน 1 หลัง สำหรับวางขายสินค้า - ค่าจ้างพนักงานดูแลรักษาความสะอาดประจำตลาดทุกวัน (วันละ 2 คน) จำนวน 4,000 บาท/ คน/ เดือน รวมเป็นเงิน 96,000 บาท/ ปี
อุปกรณ์/เครื่องมือ	3. สำนักงานชลประทานจังหวัดราชบุรี สนับสนุนด้านที่ดินสำหรับการสร้างอาคารตลาดนัดเพื่อการเกษตร
	1. อาคาร/ โรงเรือนตลาดนัดเพื่อการเกษตร 1 หลัง 2. แผงวางสินค้า 36 แผง 3. ถังขยะ 5 ถัง 4. รถบรรทุกขยะ (ของ อบต.) 1 คัน
บุคลากร	1. พนักงานดูแลรักษาความสะอาดประจำในตลาดนัดทุกวัน จำนวน 2 คน/ วัน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
ต้นปี 2540	คณะผู้บริหารอบต.บ้านสิงห์ และแกนนำชุมชน กลุ่มแกนนำผู้ค้าขาย ร่วมประชุมปรึกษา ร่วมคิดแผนงานการจัดทำตลาดนัดเพื่อการเกษตรของตำบล	คณะผู้บริหารอบต.บ้านสิงห์/ แกนนำชุมชน/ แกนนำกลุ่มผู้ค้าขายในชุมชน
ต้นปี 2540	จัดประชาคมระดมความคิดเห็นจากประชาชน และกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม	อบต.บ้านสิงห์
ต้นปี 2540	ร่างระเบียบของตลาดนัด และเสนอแผนงานโครงการเข้าสภาอบต.เพื่อของบประมาณในการดำเนินการ และขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)	แกนนำชุมชน/ คณะผู้บริหารอบต.บ้านสิงห์
ต้นปี 2540	อบต.สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 1,900,000 บาทและได้รับความช่วยเหลือด้านพื้นที่ในการก่อสร้างอาคารตลาดนัดเพื่อการเกษตรจากสำนักงานชลประทานจังหวัด และได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก สศช.จำนวน 6,000,000 บาท	อบต.บ้านสิงห์/ สำนักงานชลประทานจังหวัด/ สศช.
ต้นปี 2540 -กลางปี 2540	ก่อสร้างอาคารตลาดนัดเพื่อการเกษตร 1 หลัง	อบต.บ้านสิงห์
กลางปี 2540	ประชาสัมพันธ์รายละเอียดโครงการให้ประชาชนในชุมชนและนอกชุมชนได้รับทราบผ่านทางสถานีวิทยุและหอกระจายข่าว และจัดจูงแผงวางสินค้าเพื่อจำหน่าย และประชุมชี้แจงให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการตลาดแก่ผู้นำสินค้ามาขายและประชาชนทั่วไป และแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร	อบต.บ้านสิงห์

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
	ตลาดนัด จำนวน 12-15 คน เพื่อทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบตลาดนัดให้ดำเนินอย่างมีระเบียบและสะอาดถูกสุขลักษณะ	
กลางปี 2540	จัดระเบียบ กติกาในการดำเนินกิจกรรม ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และมีระบบที่ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การจัดตั้งแผงวางสินค้า การแบ่งพื้นที่วางสินค้าตามกลุ่ม/ ประเภทสินค้า เช่น โชนอาหารสด อาหารแห้ง งานฝีมือ เสื้อผ้า เป็นต้น การรักษาความสะอาด คุณภาพสินค้า การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์สินค้า เป็นต้น	อบต./ คณะกรรมการบริหารตลาดนัด
กลางปี 2540	ดำเนินการจ้างพนักงานรักษาดูแลความสะอาดตลาดนัดเป็นประจำทุกวัน วันละ 2 คน	คณะกรรมการบริหารตลาดนัด
ปลายปี 2540	เปิดให้บริการตลาดนัด	คณะกรรมการบริหารตลาดนัด
ปลายปี 2540	เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดตรวจสอบคุณภาพสินค้าและราคาสินค้า	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --	-- บทบาทความร่วมมือ --
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี	ตรวจสอบคุณภาพสินค้าและราคาสินค้า
สำนักงานชลประทานจังหวัดราชบุรี	สนับสนุนพื้นที่ในการก่อสร้างอาคารตลาดนัดเพื่อการเกษตร

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. ผู้ขายสินค้าไม่มีที่ขายเป็นสัดส่วน ลานขายหรือแผงขายสินค้าไม่เป็นระเบียบ สกปรก
2. ผู้จำหน่ายสินค้าเริ่มลดลงเรื่อยๆ เพราะเกิดการทะเลาะวิวาท แย่งพื้นที่ทำเลที่ดีกว่าเป็นของตนเอง ขายสินค้าตัดราคากัน เป็นต้น ผู้บริโภคหลายรายเริ่มเลือกไปซื้อตลาดนัดเอกชนแทน
3. ประชาชนผู้เป็นลูกค้าไม่มั่นใจคุณภาพสินค้า ราคาไม่มีมาตรฐานกลาง ราคาขึ้นลงตลอดเวลา เป็นต้น

หลังการดำเนินการ

1. มีอาคารสถานที่ขายสินค้าเป็นสัดส่วน เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการซื้อขายในตลาดนัดเพื่อการเกษตร
2. ประชาชนในตำบลจำหน่ายสินค้าชุมชนได้มากขึ้น เกิดการรวมกลุ่มผลิตสินค้า สังเกตได้จากสินค้าชุมชนขายดีขึ้นกว่าเดิมประมาณร้อยละ 40 และผู้บริโภคสามารถซื้อหาสินค้าได้ง่ายขึ้น เนื่องจากมีการแบ่งสินค้าวางจำหน่ายเป็นโซน ผู้บริโภคเข้ามาอุดหนุนตลาดนัดเพื่อการเกษตรเพิ่มขึ้น

3. ประชาชนมีโอกาสเลือกซื้อสินค้าคุณภาพดี ราคายุติธรรม มีการตรวจสอบดูแลมิให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบ

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. ช่วงเริ่มต้น ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจการบริหารจัดการตลาดนัดเพื่อการเกษตรในโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องผลประโยชน์	1. ประชาสัมพันธ์เพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจเพิ่มขึ้น
2. ปัญหาการขัดแย้งระหว่างผู้ขายสินค้าในการจัดสรรแผงวางของขาย	2. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสรรแผง และให้คณะกรรมการบริหารตลาดนัดดูแลอย่างยุติธรรม

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. อบต.ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างต่อเนื่อง
2. การเตรียมการที่รอบคอบของผู้นำ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ควรมีการทำประชาคมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และใช้เป็นเวทีในการทำความเข้าใจกับชุมชน เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : ร.ท. ประสงค์ เพ็ญประภากร
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านสิงห์
ที่อยู่ : ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120
โทรศัพท์ : (032) 356-747, (01) 858-8770

ชื่อ-นามสกุล : นายสำเนา อินหอม
ตำแหน่ง : ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านสิงห์
ที่อยู่ : ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120
โทรศัพท์ : (032) 356-747, (09) 510-4348

ชื่อ-นามสกุล : นายชัยวัฒน์ ศรีสวัสดิ์
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านสิงห์
ที่อยู่ : ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120
โทรศัพท์ : (032) 356-747, (01) 309-0447

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการเริ่มวิถีนวัตกรรม : พ.ศ. 2544

ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120
ขนาดพื้นที่	29.97 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น	3,821,668.5บาท (ปีงบประมาณ 2544)
งบประมาณรายได้ทั้งสิ้น	4,040,951.80 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	15 คน ทั้งหมด 4 คน พนักงานท้องถิ่น 6 คน ลูกจ้างประจำ 5 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	10,906 คน
จำนวนครัวเรือน	2,152 ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ยประชากร	18,000 บาท
ลักษณะของเมืองและวิถีชีวิตประชาคม	สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มแอ่งกะทะ มีความอุดมสมบูรณ์ มีระบบชลประทานไหลผ่านเกือบทั่วทั้งตำบล เหมาะสมแก่การเกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์ ในด้านการประกอบอาชีพจะแตกต่างกันไปตามสภาพพื้นที่ในแต่ละหมู่บ้าน ก็เป็นการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม เช่น ปลูกข้าว ปลูกไร่ ผัก ผลไม้ นอกจากนี้ยังเลี้ยงสัตว์ เช่น สุกร วัว ไก่ แพะ ปลา และบ่อกุ้ง อดสาหกรรมพื้นบ้าน เช่น ตัดเย็บเสื้อผ้า ตักดา ทำนอ และหมอน เป็นต้น อดสาหกรรมงานฝีมือที่มีชื่อเสียงคือ ตักดาบ้านสิงห์ ซึ่งเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ มีกลุ่มอาชีพที่เด่นๆ คือ กลุ่มทำกุนเชียง หมูทุบ หมูหยอง ฯลฯ ชุมชนมีศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์ที่สืบทอดมาเป็นเวลาช้านาน เช่น แห่สงกรานต์ ดอกไม้ลาวเวียง บุญข้าวจี สารทลาว และการเทศน์มหาชาติ เป็นต้น